

JOGKLINIKA

HÍRLEVÉL 11. SZÁM

**Jogklinikák
Európában -
tanulmány
összefoglaló**

**Gyermejkogi
Konferencia az
ELTE Jogi Karán**

**Élet a GDPR előtt
és után, átfogó
vita Szegeden**

Aktualitások

Készítette: Dr. Tóth Judit, Dr. Kálmán Renáta és Barta Zsófia

JOGKLINIKA

Jogklinikák Európában: avagy a felsőoktatás elköteleződése a társadalmi igazságosság iránt – tanulmány összefoglaló

Mindazoknak ajánljuk Clelia Bartoli 2016-ban megjelent tanulmányát, akik érdeklődést, kíváncsiságot mutatnak az európai jogklinikák és az Európai Unió kapcsolati hálójára. Az értekezés átfogó képet kísérel meg adni arról, hogy miként indult el a kontinensünkön a jogklinikák bevezetése az 1960-as évek második felében, milyen nehézségekkel kellett szembenézni, és hol tartunk most. A publikáció sajátosságát az adja, hogy az elméleti háttér mellett az író nagy hangsúlyt fektetett a gyakorlat megismerésére is. Kérdőíves felmérés készített olyan egyetemekkel, ahol a jogklinikai képzésnek gyökerei vannak, valamint interjúzott számos jogklinikát vezető szakemberrel. Felmerül azonban a kérdés, mi az oka annak, hogy bár a globális jogklinikai mozgalom korát érjük, mégis számos jelentős hagyománnyal és tapasztalattal bíró egyetem kénytelen jogklinika programját megszüntetni? A kérdőíves válaszok, illetve az interjúalanyok elmondása alapján ez a folyamat több tényezőre is visszavezethető azonban mindezek közül a legjelentősebb

problémát a pénzügyi támogatás hiánya jelenti. A Maastrichti Egyetem jogklinika programja 1988 óta működött, azonban anyagi, költségvetési okok miatt 2015. január elsejével meg kellett szüntetni, annak ellenére, hogy az ország egyik legtöbb ügyet fogadó jogklinikája volt. A kutatás arra is rávilágított, hogy mind az oktatók, mind a diákok részéről rendkívüli elköteleződésre van szükség, hiszen az általuk befektetett munka nincs kellőképpen honorálva az egyetem által. A hallgatók ugyanannyi kreditet kapnak a jogklinikai tevékenységükért, mint azok, akik olyan tantárgyat választanak, ahol a pusztán jelenléttel is teljesíthető a kurzus. Holott a jogklinikai diákok a félév során számos ügyféllel konzultálnak, több jogi problémában adnak tanácsot, melyek jelentős kutatómunkát igényelnek. Az oktatók részéről hasonló elköteleződés szükséges, hiszen a tanítói munkájuk mellett, egy teljesen új oktatási módszertant kell elsajátítaniuk és minden esetben rendelkezésre kell állniuk, amikor a hallgatók tutori konzultációt igényelnek egy előttük lévő ügyben. Vagyis mindkét

oldal motivációját fenn kell tartani, hiszen rengeteg olyan ügy, ügyfél van, akiknek a jogklinikai ingyenes tanácsadás az egyetlen megoldás. Bartoli választ adott arra a kérdésre is, hogy mi az oka annak, hogy az Egyesült Államokban a jogklinikai képzés nagyobb népszerűségnek örvend, mint Európában. Véleménye szerint ez különbség abban gyökerezik, hogy USA-ban nincs kötelező szakmai gyakorlat, így a 3 éves jogi egyetem alatt kell a hallgatóknak az elméleti és gyakorlati tudást is megszerezni, amihez a jogklinika kiváló lehetőségeket teremt.

Az utóbbi időben, hazánkban is gyakran emlegetett jogász kompetenciák kapcsán a szerző hangsúlyozza, hogy a jogklinika módszertan képes kielégíteni az oktatás hármas kimeneteli követelményét, vagyis a tudás, a képességek és az értékek, attitűdök elsajátítását. Hiszen egy tananyag bebiflázása még nem jelent tudást, abban a pillanatban, amikor képesek vagyunk az elméletet átültetni a gyakorlatba, már beszélhetünk tudásról. Másokkal, sokszor olyan ügyfelekkel való találkozás, akik a

miénktől teljesen eltérő szociális, gazdasági környezetből származnak, fejleszti az empátikus képességünk, de hozzájárul a kommunikációs, problémamegoldó készségek fejlesztéséhez is. A szakmai etikát pedig igazán úgy lehet megtanulni, hogy gyakoroljuk az adott szakmát, vagyis az ún. „*learning by doing*” módszer bizonyult és bizonyul a leghatékonyabb eszköznek.

A terjedelmi keretekre tekintettel csupán néhány kérdéskör került kiemelésre a tanulmányból, amely ugyanakkor számos további témával is foglalkozik. Habár a szerző sem tudott minden problémára választ adni, mégis jó kiindulópont arra, hogy mélyebb bepillantást nyerjünk a jogklinikai képzés európai helyzetébe.

A tanulmány teljes terjedelemben az alábbi linken érhető el:
http://www.dirittoequestionipubbliche.org/page/2016_nSE_Legal-clinics-in-Europe/DQ_2016_Legal-Clinics-in-Europe_specialissue.pdf

Gyermekjogi Konferencia az ELTE Jogi Karán

2019. január 18-án került megrendezésre a „Gyermeki jogok és védelmük” című konferencia az ELTE Jogi Karán, amely rendezvény az Igazságügyi Minisztérium által támogatott Kutatási és Oktatásfejlesztési Program keretében valósult meg. Az egész napos konferenciát Dr. Menyhárd Attila, a Kar dékánja nyitotta meg, őt követte Dr. Szeibert Orsolya, aki, mint a kutatás vezetője, összefoglalta a közel egy éves vizsgálat eredményeit.

A konferencia színvonalát emelte, hogy oktatók és PhD hallgatók egymásra reflektálva, ugyanakkor saját kutatásaikat a lehető legtömörebben, szemléletes módon mutatták be. Míg az első szekció elsődlegesen alkotmányjogi aspektusból közelítette meg a gyermekjogok hazai érvényesülését és védelmét, addig a második szekció a büntető anyagi és eljárásjogi szempontból, a harmadik pedig az oktatás és szövetkezeti kérdéskörre fókuszáltnan dolgozta fel a gyermekjogok témakörét.

Annak ellenére, hogy az előadások többsége elméleti síkon közelített, néhány kutató mégis próbálta a gyakorlatot is feldolgozni. Dr. Antal Attila, aki előadásában, illetve az azt megelőző kutatásában az egészséges környezethez

való jog gyermekek körében való érvényesülésével foglalkozott, felhívta a figyelmet a lakás- és gyermekszegénység hazai helyzetére. Rendkívül felkavaróak voltak az általa prezentált statisztikai adatok. A KSH 2016-os adatai szerint a 7 év alatti gyermekek 42%-a él nélkülözésben, valamint megközelítőleg 540 ezer gyermek él olyan lakásban, ami beázik, penészedik vagy jelentősen károsítja a benne lakók egészségét. Dr. Lux Ágnes, aki egyben a kutatási eredményeket összefoglaló kötet lektora is, arról tartott értekezést, hogy a különböző alapjogvédő intézmények, nevezetesen az alapvető jogok biztosa, az Alkotmánybíróság, illetve az Egyenlő Bánásmód Hatóság mennyire tekinthetők gyermekjogvédőknek. Előadásában valamennyi intézmény gyakorlatából hozott esetjogot, így említésre került, többek között, a rendkívül sokat emlegetett és hivatkozott Szivárvány-határozat az AB gyakorlatából, és néhány iskolai szegregációval foglalkozó EBH ügy is. Előadásában felhívta a figyelmet, hogy 10 évvel ezelőtt sokkal nagyobb elköteleződés volt tapasztalható a fentebb nevesített intézmények részéről a gyermekjogok érvényesítésére, mint napjainkban.

A büntetőjogi szekcióban elsőként felszólaló Dr. Ambrus István a gyermek életkorát érintő Büntető törvénykönyvbeli ellentmondásokra hívta fel a figyelmet, majd őt követte Dr. Horváth Georgina, aki az izlandi eredetű Barnahus-modellt prezentálta. Előadásában összeszedte mindazon tényezőket, amelyek szükségessé teszik ezen modell lehető legszélesebb körű hazai érvényesítésének bevezetését, így például a bántalmazott gyermekek kettős-viktimizációjának megakadályozása. Ugyanezen szekcióban Dr. Doszpoth Anna előadásában merült fel a gyermekketonák felelősségre vonásának kérdésköre is. Habár az előadó is hangsúlyozta, hogy a gyermekketonák egyik oldalról elkövetők, míg ugyanezen érme másik oldaláról nézve áldozatok, mégis a reintegrációjuk mellett szükséges az általuk elkövetett szörnyűségek miatt valamilyen mértékű szankció alkalmazása is.

A harmadik és egyben utolsó szekcióban az oktatási jogok kapcsán a felsőoktatásra helyeződött a hangsúly. Dr. Gellérné Dr. Lukács Éva a felsőoktatásban tanuló diákok szabad mozgása kapcsán felhívta a figyelmet, hogy az utóbbi néhány évben ugrásszerűen megnőtt a „mobil diákok” száma. Jelenleg, megközelítőleg 21 ezer magyar hallgató tanul külföldön. Az Európai Unió 2020-ra célul tűzte ki, hogy a

felsőoktatásban résztvevő diákok legalább 20%-a felsőfokú tanulmányai alatt tanuljon másik tagállamban is, vagyis az EU ezen mobilitást tovább szeretné erősíteni. Ezen szekció keretében Dr. Szentgáli-Tóth Boldizsár, erősítve a gyermekjogok gyakorlati aspektusát feldolgozó kutatók körét, az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogából hozott példákat. Felhívta a figyelmet, hogy a jelenlegi gyakorlat szerint három gyakori esetkört lehet megfigyelni az EJEB gyakorlatában, melyek a következők: gyermek származása és családi státusza, szülő és gyermek kapcsolattartás, valamint gyermekelhelyezés és gyermek jogellenes elvitele. Mindezek mellett megemlítette az ún. „fehér holló” effektust, vagyis, hogy a 18. év alatti korosztály nincs azzal tisztában, hogy az EJEB-hez fordulhat jogsértés esetén.

Összességében elmondható, hogy a konferencia rendkívül színvonalas volt, minden előadó a maga jogterületén figyelemfelkeltő kutatást prezentált. Habár idén ünnepeljük a Gyermekjogi Egyezmény elfogadásának 30. évfordulóját, mégis azt láthatjuk, hogy van még hova fejlődnie mind a hazai jogalkotónak, mind a jogalkalmazónak ahhoz, hogy a gyermekek mindenekfelett álló érdeke a legszélesebb körben érvényesüljön.

Élet a GDPR előtt és után, átfogó vita Szegeden

2018. október 18-án a szegedi jogi kar Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézete, a Europe Direct, az Igazságügyi Minisztérium támogatásával szervezte meg az *“Élet a GDPR után: jó adatvédelmi szabályok és jövőbeli kilátások”* c. nemzetközi konferenciáját.

A konferencia helyszíne – stílusosan – a Szeged Agóra Informatorium volt, ahol közel 130 vendég gyűlt össze a közintézmények, a tudomány, a magánszektor és társadalmi szervezetek részéről. A rendezvény köszöntőjét Giovanni Buttarelli, az Európai Adatvédelmi Felügyelő, videóüzenetben tolmácsolta.

Beszédében az Adatvédelmi Felügyelő kifejtette, hogy az Általános Adatvédelmi Rendelet (továbbiakban: GDPR) nem kopernikuszi forradalmi vívmány, azonban egy jelentős lépés a fejlődés felé, és valóban egy nagy változást hozó eredmény. Kiemelte, hogy a GDPR végrehajtási szabályait a digitális etika vonatkozásában folyamatosan szem előtt kell tartani a feltörekvő területek vonatkozásában, mint például a biometrikus, az arc felismerő, a mikrocélzási, és a mesterséges

intelligencia. Végkövetkeztetésként elmondta, hogy a technológia olyan irányba kell, hogy fejlődjön, mely az emberek javát szolgálja, és javítja az életminőségüket.

A konferencia hivatalos megnyitó beszédét Várkonyi Gültekin Gizem tartotta a személyes adatok fontosságát hangsúlyozva az egyének szemszögéből, akik közreműködőként saját elektronikus profiljuk létrehozói. Ennek eredményeképp annak az esélye nagyobb, hogy személyre szabottabb szolgáltatást kapnak, azonban ezzel együtt az adatsértés veszélye is nő. Az a veszély, melyre „dataficationként” utalt az emberek életét jelentősen befolyásolhatja a politikai választásaikon át a róluk hozott döntésekig. Kiemelte, hogy bár a GDPR nem akkora lépés, mint az első Holdra szállás, azonban az általa hozott újítások, melyek jobb védelmet biztosítanak az európaiak számára a személyes adatok védelme területén, így is a legrelevánsabbak és legfrissebbek.

A konferencia reggeli ülészaka Prof. Dr. Trócsányi László előadásával kezdődött. Ismertette, hogy pontosan miért is született meg a GDPR, különösen alapjogi, és üzleti szemszögéből. A professzor lépésről-lépésre mutatta be a GDPR-t a Lisszaboni szerződéstől a 95-ös Irányelv

módosításáig, példaként említve az online szolgáltatások felemelkedését majd az azokba vetett bizalom megrendülését. Beszült továbbá a GDPR felé vezető út szervezeti eljárásairól is.

Az esemény Urszula Goral előadásával folytatódott, aki a Lengyel Adatvédelmi Felügyelőség képviselőjeként volt jelen konferencián, annak érdekében, hogy ismertesse a GDPR lengyel történetét. Különösen a Rendőrségi Irányelv végrehajtásának szükségességét emelte ki, melynek kiadása még várat magára. Hozzátette, hogy bár a Rendőrségi Irányelv nem túl jelentős, hiszen a GDPR tartalmazza a legtöbb kérdéskört, azonban néhány félreértés tisztázásához mégis szükség van rá. Érintette továbbá a GDPR helyi jogszabályokra gyakorolt hatását, a szervezeti változásokat, és a magatartási szabályokat. Végül néhány olyan irányelvet mutatott be, melyet a Lengyel Adatvédelmi Felügyelőség készített a GDPR megfelelő végrehajtására, mint például az irányelv a személyes adatvédelemhez a munka, az elektori kampány, a videóval történő megfigyelés során.

A Magyar Adatvédelmi Felügyelőség a GDPR felé vezető úton szerzett tapasztalatait Szabó Endre Győző, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökhelyettese mutatta be. Ismertette, hogy a GDPR hogyan érintette a Hatóság

felépítését, példaként említette az új szakértők felvételét, az új csoportok és alcsoportok létrehozását, valamint a kétnyelvű környezet kialakítását a Hatóságon belül. Az eseményjelentő mechanizmust, az adatvédelmi hatásvizsgálatot, valamint a „*One Stop Shop*”-ot is átvette a Hatóság a GDPR segítségével.

Arra a kérdésre a választ, hogy Magyarország milyen erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy a GDPR-t a magyar nemzeti jogrendszerbe illessze, Dr. Salgó Péter László, az Igazságügyi Minisztérium közjogi helyettes államtitkára adta meg. Ennek keretében először röviden bemutatta az adatvédelem és az információ szabadság történelmét Magyarországon, majd kiemelte azt a kemény munkát, melyet az Igazságügyi Minisztérium végzett az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény módosításával kapcsolatban. Utalt az adatvédelemhez való jog háttérére mind a magyar, mind az EU szabályozásban, majd ismertette, hogy a magyar jogalkotó az Adatvédelmi Felügyelőséggel együttműködve, illetve az Igazságügyi Minisztérium vezetésével hogyan felleltette meg a törvényt a GDPR-nak. A figyelmet kifejezetten arra irányította, hogy a GDPR milyen változásokat hozott a bünygyi adatkezelés tekintetben.

Míg a délelőtti ülészak előadói a szervezetek gyakorlatait mutatták be a GDPR felé vezető úton, a délutáni szekció első szakaszában eljött az idő, hogy az akadémiai nézőpontokat is megismerjük. Dr. Tóth András, a Károli Gáspár Református Egyetem docense arra világított rá, hogy habár a GDPR hozott olyan újításokat melyekkel az új technológiák miatt keletkezett kérdések kezelhetők, a jelen problémáit mégsem fedi le kellőképpen, hiszen az emberek még mindig kevésbé vannak tudatában azon jogoknak és elveknek, melyeket a GDPR biztosít számukra. Hasznosnak értékelte a GDPR beépített adatvédelem és alapértelmezett adatvédelem (Data Protection by Design and by Default), az adatvédelmi hatásvizsgálati (Data Protection Impact Assessment), valamint a kockázatelemzési újításait. Másfelől azonban kiemelte, miként adják fel az egyének az adatvédelemhez fűződő jogaikat bizonyos technológiák használatáért, és egyes szereplők miként kényszerítik őket arra, hogy elfogadják a „fogadd el vagy ne használd” modellt. Végül megemlített néhány új kihívást, melyet a feltörekvő technológiák alakítottak ki, mint a dolgok internete (Internet of Things) és a mesterséges intelligencia.

Dr. Szőke László Gergely, a Pécsi Tudományegyetem docense a SWOT analízis segítségével értékelte a rendeletet.

Kutatásában kifejezetten a pozitív és a lehetséges negatív oldalait mutatta be a jogszabálynak, valamint rámutat a GDPR módosítási lehetőségeire a jövőbeli jobb értelmezés érdekében.

A konferencia délutáni ülészakájának második szekciójában az cégek GDPR-ra való felkészülése volt a téma. A kiemelkedő magyar szektorok képviselői kaptak meghívást, hogy megosszák cégük tapasztalatait a GDPR végrehajtásával kapcsolatban. Habár a legjobb gyakorlatok még nem léteznek, a cégek álláspontja a GDPR-ról az, hogy a kockázatalapú megközelítése, valamint a cégek jelenlegi kapacitáshatárának feszegetése együttesen megnehezítik a 100%-os előzékeny végrehajtást. Összegzésként elmondták, hogy a GDPR pániknak még nincs vége, de a GDPR megértésének gondolkodásmódját meg kell változtatni, és ez biztosan eltart egy ideig.

Minden egyes ülés végén a résztvevők számos kérdést vetettek fel, amelyek közvetlenül kapcsolódtak a prezentációs témákhoz. Megfigyelhető volt, hogy a résztvevők a szünetekben és ebéd közben beszélgettek az előadókkal, hogy mélyebb információt szerezzenek a GDPR napi gyakorlatairól. Összefoglalva, a konferencia, mint az első ilyen témájú rendezvény Szegeden, nagy figyelmet kapott, mely azt jelenti, hogy a jövőben ilyen témában hasonló eseményeket méltán szervezhet a szegedi jogi kar. Mindemellett

a Szervező Bizottság hamarosan közzéteszi a konferencia során ismertetett előadások gyűjteményét és a kerekasztal-ülés összefoglalóját, hogy azok is, akik nem tudtak jelen lenni a konferencián

bepillantást nyerhessenek az ott elhangzottakba.

Írta: Várkonyi Gültekin Gizem

Aktualitások

Magyar Innovációs Nagydíj

A Magyar Innovációs Alapítvány idén 27. alkalommal jutalmazza erkölcsileg és anyagilag azokat a vállalkozásokat, illetve szervezeteket, akik a tavalyi 2018-as évben kimagasló üzleti hasznos érték el műszaki, gazdasági innovációs teljesítménnyel, példának okáért új termékek, szolgáltatások megvalósítása.

Hat díj kerül kiosztásra, hat különböző kategóriában, melyek az alábbiak:

- Ipari Innovációs Díj
- Informatikai Innovációs Díj
- Agrár Innovációs Díj
- Környezetvédelmi Innovációs Díj
- Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Innovációs Díj

Mindezek mellett 2016 óta a legeredményesebb innovatív startup

vállalkozást is megjutalmazták, mégpedig a „2018. év legjobb startup vállalkozása” díj keretében.

Jelentkezni 2019. február 13-ig lehet, a díjkiosztóra pedig 2019. március végén kerül sor.

Jogklinika konferencia Szlovákiában

Az ENCLE és az IJCLE közös szervezésében 2019. július 3-5. között, Pozsonyban kerül megszervezésre, immár hetedik alkalommal a jogklinikusok éves találkozója. A konferencia központi témája, hogy miként lehet a jogklinikai oktatásmódszertannal a jogászokat a társadalmi igazságosságra tanítani. A Northumbria Egyetem által szerkesztett jogklinika folyóiratba is publikálhatnak mindazok, akik előadnak a konferencián, vagy pusztán elköteleződést éreznek jelen téma iránt. A konferencia és a publikációk benyújtásának határideje 2019. március 31.

Utószó

Jelen hírlevél az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.

Nagy örömünkre szolgál, hogy hírlevelünk eddigi számai rendkívüli népszerűségnek örvendtek. Amennyiben Ön is értesülni szeretne a legfrissebb jogklinikai képzéshez kapcsoló hírekről, információkról, valamint van olyan téma, konferencia, amiről szívesen olvasna, írja meg nekünk az alábbi e-mail címre: jogklinika.szeged@gmail.com

Ha úgy gondolja, hogy hírlevelünk másoknak, akár magánszemélyeknek, szervezeteknek, intézményeknek is

érdekes, hasznos lehet, kérjük, jelezze számunkra, hogy a jövőben nekik is továbbíthassunk írásainkat. Ha további információkat szeretne megtudni a szegedi jogklinikáról, kérem látogassa meg honlapunkat és facebook elérhetőségeinket, az alábbi linkek segítségével:

<http://www.juris.u->

[szeged.hu/oktatas/gyakorlati-](http://www.juris.u-szeged.hu/oktatas/gyakorlati-)

[kepzesek/jogklinika](http://www.juris.u-szeged.hu/oktatas/gyakorlati-kepzesek/jogklinika)

<https://www.facebook.com/szteajtkjogklinika/>